

VERKONDIGING op 10 januari 2016, Feest van de Doop van de Heer, in de kerk van Onze Lieve Vrouw van de Allerheiligste Rozenkrans te Amsterdam

door pastor Pierre Valkering

Gelezen: uit het boek van de profeet Jesaja (40, 1-5.9-11), Psalm 104 (ged.), de brief van de heilige apostel Paulus aan Titus (2, 11-14; 3, 4-7) en uit het heilig evangelie van ons Heer Jezus Christus volgens Lucas (3, 15-16.21-22).

Ondergedompeld worden... in een nieuwe, in een vreemde cultuur, dat is zoals bekend niet altijd een gemakkelijke en vanzelfsprekende zaak, zeker niet, denk ik, als het gaat om door oorlog en terreur vaak ernstig getraumatiseerde mensen die afkomstig zijn uit een overwegend islamitisch land die terechtkomen in een West-Europees land met een vrije, open, permissieve, vanouds christelijke maar intussen geseclariseerde, niet langer als zodanig godsdienstige cultuur met een totaal andere man-vrouwverhouding als in het land waaruit men vertrokken is. Ik denk natuurlijk aan 'Keulen'. Men zou God op z'n blote knietjes moeten danken dat men het 'gered heeft' en dat men als vluchteling welkom is en dat er opvangvoorzieningen worden gecreëerd. Maar... frustrerend moet dat ook zijn... om afhankelijk te zijn van de welwillendheid van het steenrijke ontvangende land en de bewoners daarvan en om daar zelf totaal berooid te zijn, zeker als jonge, viriele, alleenstaande man: geen cent, geen werk, geen zinvolle dagbesteding, ver weg van familie en vrienden, geen vrouw, geen intimiteit, geen seks... om dus op een houtje te moeten bijten. Dat zulke omstandigheden potentieel gemakkelijk frustrerend kunnen zijn en men geneigd kan zijn om de grenzen op te zoeken en om daar overheen te gaan, daar véér overheen zelfs, daar kan ik mij iets bij voorstellen, hoe dat kan gebeuren, zeker als er drank in het spel is. Veel van die mannen moeten behoorlijk gedesoriënteerd zijn en last hebben van een heftige "cultuur-shock" zoals dat dan heet. Ja... die term bestaat... De meeste mensen weten denk ik wel wat ermee bedoeld wordt. Maar toch heb ik de term in verband met 'Keulen' nog nergens gelezen of gehoord. Maar misschien heb ik wat gemist.

In het evangelielezing van vandaag, op dit feest van de Doop van de Heer, wordt er ook ondergedompeld. De mensen worden ondergedompeld, gedoopt door Johannes, en zo ook Jezus. Johannes doopt in water en hij zegt: "Ik doop u met water, maar er komt iemand die sterker is dan ik (...). Hij zal dopen met de heilige Geest en met vuur." Dat klinkt als een heftige ervaring. Water en vuur. Die beide worden in de woorden van Johannes de Doper tegenover elkaar gezet als twee ervaringen van een geheel verschillende orde. De doop in en met water is níets, is nog maar kinderspel vergeleken met de doop in vuur en Geest.

Waar gáát het om, bij en in dat laatste: die doop in vuur en Geest? Ik denk: onze evangelie-tekst maakt dat zichtbaar, letterlijk, door te verhalen dat "de hemel openging en (...) de heilige Geest, in lichamelijke gedaante, als een duif, over Hem", over Jezus, "neerdaalde".

Ja, zoiets kun je hebben...

Het heeft in de eerste helft van de afgelopen week nogal geregend. Ik dacht donderdag: Dat wordt me wat, morgen op de begraafplaats, Buitenveldert, als we mevrouw Bierman gaan begraven. Maar... wonder boven wonder... het was vrijdag tijdens die uitvaart droog. De zon

brak zelfs door. En die ervaring, juist in zulke omstandigheden, kan dan echt voelen als 'een cadeautje'. Toeval. Het valt je toe. Dat heeft het hoofdkantoor, de hemelse regiekamer, mooi geregeld kunnen we dan zeggen. En als er op het moment suprême nota bene een duif neerdaalt, dan is dat hoofdkwartier, de afdeling *special effects* helemaal goed bezig.

Op het hek van de Vredeskerk hangt nu al een paar jaar een groot zeildoek met een foto van een stralende paus Franciscus op wie ook zo'n duif neerdaalt. Magisch gewoon is dat. Onder de paus het woord "Welkom!". Ja, dat trekt - hopelijk .

Zou er toen Jezus gedoopt werd ook zoiets aan de hand zijn geweest? Wie weet. Of: Vast. De zon breekt door de wolken. Een duif daalt neer. En uit de hemel klinkt een stem: "Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde."¹ Ik denk: die stem klinkt ook van binnen bij Jezus. God is blij met Jezus. Jezus weet en voelt zich bemind. Liefde die verbindt, dát is de Geest. Die Geest, die liefde, die vreugde, die brándt, geeft licht, verwarmt, als vuur.

"De goedheid en menselijkheid van God onze Heiland is op aarde verschenen en Hij heeft ons gered" schrijft de apostel Paulus in zijn brief aan Titus, in de tweede lezing vandaag. "Hij heeft ons gered door het bad van wedergeboorte en vernieuwing door de heilige Geest. Want Hij heeft de Geest overvloedig over ons uitgestort door Christus onze Heiland." Die Geest van Jezus, die liefde, die vreugde, dat vuur... als het goed is, dan zit dat, dan zit Die ook in ons.

Voelt u Hem? Heeft u Hem, die Geest? Leeft die Geest die Jezus heeft, Jezus' Geest, Gods Geest, leeft die ook in u, in jou? Wie het heilig vormsel heeft ontvangen, het sacrament van de Geestesgave, die mag daar op vertrouwen, die mag daar van uitgaan. Maar voelen... ? Dat is natuurlijk een andere zaak. Soms wel misschien. Maar soms misschien ook niet.

Eén van onze parochianen, een dokter, heeft een huis op een Grieks eiland, een eiland waar het afgelopen jaar veel vluchtelingen zijn aangespoeld. Zo ook... een jonge man met een dwarslaesie. "Precies mijn specialisme" vertelde de arts-parochiaan mij. Ze had hem, die jongen die in de rug was getroffen door een projectiel, in een taxi gezet en naar het ziekenhuis in de hoofdstad begeleid. Haar dochter trouwde op het eiland. Maar ze had, dochterlief, op haar trouwdag water en voedsel staan uitdelen.

"O wat erg" hadden mensen gezegd, "die hele trouwdag in het water". Maar zo dacht de dochter en zo dacht haar moeder, de arts, er niet over. Nee, moederlief, was vol passie, vol vuur, vol liefde en eigenlijk vreugde terwijl ze er mij hier in de kerk over vertelde. En dat was toch wel duidelijk de Geest van Jezus, die van God, die zo in haar sprak dacht ik.

"De genade van God, bron van heil voor alle mensen", niemand uitgezonderd dus, "is op aarde verschenen. Zij leert ons goddeloosheid en wereldse begeerten te verzaken en bezonnen, rechtvaardig en vroom te leven in deze tijd" schrijft Paulus aan Titus. De boosdoeners van Keulen zouden van die woorden duidelijk iets kunnen leren. Want het was een goddeloze toestand daar in de nacht van oud op nieuw, nota bene pal naast de Dom. En het zinderde daar van de wereldse begeerten - bij en in allerlei aanwezige vluchtelingen misschien, maar hoe zat het met de autochtone bevolking?

"Bezonnen, rechtvaardig, vroom". Ik denk: het zijn precies de kwaliteiten die we nodig hebben in dit verband. Want... lijkt het er ook niet een beetje op dat mensen in verband met 'Keulen' op tilt zijn geslagen? Is er geen sprake van een zekere hysterie, om niet te zeggen: massa-psychose? Laten we in godsnaam, ja in Gods naam, bezonnen zijn: een beetje rustig

¹ Vert. De Nieuwe Bijbelvertaling (2005).

blijven, ons niet gek laten maken, een beetje helder blijven denken en de hand vooral ook in eigen boezem steken. De Duitsers, en de Hollanders, zijn ook zelf niet altijd allemaal de braafste jongetjes en meisjes van de klas. Laten we rechtvaardig zijn en niet vanwege 'Keulen' nu opeens alle vluchtelingen diskwalificeren en afserven. Dat zou heel ónrechtvaardig zijn.

Laten we vroom zijn. Laten de mensen daar in Keulen lekker bidden in de Dom of in de moskee van mijn part.

Gisteravond in het achtuurjournaal zagen we dat allerlei moskeeën in Frankrijk, een jaar na 'Charlie hebdo' extra hun deuren openen. De voorzitter van een moskee zei: "Vaak staat de islam in een slecht daglicht." Maar: "De islam staat voor vrede en liefde".

Zou dat zo zijn veelgeliefden? En: bent ú al eens in een moskee geweest? Zo niet, dan is het misschien een idee om dat toch eens te doen, om daar toch eens belet te vragen en daar een kijkje te nemen. Ook de Amsterdamse moskeeën openen af en toe hun deuren. Ik denk: als men zegt dat ook de islam voor vrede en liefde staat, laten wij dat dan serieus nemen. Laten mensen die moslims wantrouwen zich over dat wantrouwen heenzetten en hen in elk geval het voordeel van de twijfel geven en de kans geven om te laten zien dat de islam inderdaad over vrede en liefde gaat, net als ons eigen geloof - dat zich in de loop van de geschiedenis ook helaas niet altijd aldus, als vrede en liefde gemanifesteerd heeft, denk maar aan de inquisitie, de Dertigjarige oorlog, de verovering van Latijns Amerika en de slavenhandel.

Een Franse meneer die we op het journaal een moskee zagen betreden zei: "Het is de eerste keer dat ik in een moskee ben. Ik wil mij gewoon verbroederen met mijn broeders, dat is alles."

En veelgeliefden, dat is het inderdaad: Jij bent mijn geliefde zoon, jij bent mijn geliefde dochter. In ben blij met jou. Zo spreekt God - tot elk mens denk ik. Maar niet iedereen hoort Zijn stem. Dus wij moeten dat ook zeggen, onderling en tegen vreemden, tegen vluchtelingen en tegen moslims. Als wij dát doen, dán gaat de hemel open en spreekt God, Zijn Geest, die van Jezus, in en door ons. Amen.